

1. Hvilken form for retsbeskyttelse har jeg i dette land, hvis jeg har været udsat for en erhvervsrelateret menneskerettighedskrænkelse? Omfatter denne beskyttelse skadeserstatning?

Ifølge [retsplejelovens § 1, stk. 1](#), har enhver fysisk og juridisk person ret til beskyttelse af sine krænkede eller anfægtede borgerlige rettigheder eller legitime interesser. Hvis personen mener at være offer for erhvervsrelaterede menneskerettighedskrænkelser, hvorved personens borgerlige rettigheder er krænket, kan den pågældende anlægge et civilt søgsmål ved en domstol med generel kompetence.

I henhold til [civilbogens § 1635](#) giver hver rettighedskrænkelse og hver skadevoldende handling i sig selv, der resulterer i skade (herunder ikke-økonomisk skade), ofret ret til at søge erstatning fra gerningsmanden for så vidt, som denne kan bebrejdes for denne handling. Ved ikke-økonomisk skade forstås fysisk eller psykisk lidelse forårsaget af krænkelser af ofrets ikke-økonomiske rettigheder eller ikke-økonomiske fordele som følge af de skadevoldende handlinger. Erstatningsbeløbet for ikke-økonomisk skade fastsættes af domstolen efter eget skøn under hensyntagen til alvoren og konsekvenserne af den ikke-økonomiske skade. Hvis den skadevoldende handling har manifesteret sig som en strafbar handling mod en persons liv, helbred, sædelighed, seksuelle ukrænkelighed, frihed, ære eller værdighed eller mod en familie eller en mindreårig, formodes det, at offeret har lidt moralsk skade som følge af en sådan handling. I andre tilfælde skal offeret bevise at have lidt moralsk skade. Handling skal her forstås i en bredere forstand, der ikke kun omfatter handlingen, men også passivitet, dvs. undladelse.

2. Findes der særlige regler for grove menneskerettighedskrænkelser? Gælder disse regler for miljøkriminalitet eller grov udnyttelse af arbejdskraft?

Ansvar for skadevoldende handlinger i civilbogen omfatter enhver krænkelse af rettigheder og strafbare handlinger, herunder grove krænkelser af menneskerettighederne

3. Jeg har været udsat for en menneskerettighedskrænkelse, der kan føres tilbage til et europæisk transnationalt selskabs aktiviteter, og som fandt sted uden for Den Europæiske Union. Har jeg adgang til de nationale domstole, hvis jeg ikke er EU-borger eller ikke bor i EU? Hvordan kan jeg gøre gældende, at mine rettigheder er blevet krænket? Hvor kan jeg finde yderligere oplysninger?

Hvis hverken sagsøgte eller sagsøger har bopæl eller registreret adresse i Letland, og hvis krænkelserne ikke fandt sted i Letland, vil de lettiske domstole sandsynligvis ikke have kompetence med hensyn til det civile søgsmål.

4. Kan ombudsmandsinstitutioner, ligestillingsorganer eller nationale menneskerettighedsinstitutioner bistå ofre for erhvervsrelaterede menneskerettighedskrænkelser, der er begået af europæiske transnationale selskaber uden for Den Europæiske Union? Kan disse organer undersøge min sag, hvis jeg ikke er EU-borger eller ikke bor i EU? Findes der andre nationale offentlige tjenester (såsom et arbejds- eller miljøtilsyn), der kan undersøge min sag? Hvor kan jeg finde oplysninger om mine rettigheder?

Ombudsmanden i Letland hedder "[tiesībsargs](#)". Ombudsmanden handler i overensstemmelse med det formål, som er fastsat i [ombudsmandsloven](#), dvs. fremme beskyttelsen af menneskerettighederne og sikre, at staten udøver sin myndighed på en lovlig og hensigtsmæssig måde og i overensstemmelse med princippet om god forvaltningsskik.

Ombudsmanden må kun deltage i løsningen af spørgsmål i tilfælde, hvor statslige forvaltningsinstitutioner krænker de menneskerettigheder, der er fastsat i Republikken Letlands *Satversme* (forfatning) og i internationale menneskerettighedsinstrumenter, når der træffes en afgørelse, eller, hvad angår lovgiver, når en retsakt vedtages. Inden for rammerne af ombudsmandens udøvelse af beføjelser er en myndighed en statsforvaltning, en lokal statslig myndighed eller deres tjenestemænd samt personer, der varetager opgaver, som er delegeret af statsforvaltningen.

I tilfælde, hvor personen er offer for en krænkelse af princippet om ikke-forskelsbehandling, kan ombudsmanden også give sin vurdering og sine anbefalinger til retlige enheder og privatpersoner, der er omfattet af privatretten.

Det ligger imidlertid ikke inden for ombudsmandens mandat at bedømme handlinger, som er foretaget af europæiske transnationale selskaber uden for EU. Kontrol og overvågning af selskabernes handlinger inden for ansættelsesretlige forhold henhører under [statens arbejdstilsyns](#) kompetence.

Selskabernes handlinger på miljøområdet kontrolleres af [statens miljøstyrelse](#), som er ansvarlig for at overvåge overholdelsen af lovgivningen inden for miljøbeskyttelse, strålingssikkerhed og nuklear sikkerhed samt anvendelsen af naturressourcer.

Hvis en person indgiver en klage over en retsstridig handling til den forkerte myndighed, dvs. uden at vide, at det ikke henhører under den pågældende myndigheds kompetence til at behandle det spørgsmål, der er omhandlet i den pågældendes klage, skal myndigheden i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om indgivelse underrette personen om den kompetente myndighed, eller, hvis det er hensigtsmæssigt, videregende klagen til den myndighed, der er kompetent til at behandle klagen.

Det skal derfor bemærkes, at ombudsmandens institution er en alternativ tvistbilæggelsesmekanisme til beskyttelse af de menneskerettigheder, der krænkes, som er baseret på ombudsmandens personlige myndighed, da ombudsmandens henstillinger ikke er juridisk bindende. En klage til ombudsmanden anses ikke for at indlede en klageprocedure, og en sagspart skal være opmærksom på, at en sådan klage ikke suspenderer de forvaltningsretlige reglers gyldighed eller klagefristen. Ombudsmandens opgave er imidlertid at fremme offentlighedens bevidsthed om og forståelse af menneskerettighederne, mekanismerne til beskyttelse af disse rettigheder og ombudsmandens arbejde. Ombudsmanden kan derfor rådgive en person om mekanismerne til beskyttelse af krænkede rettigheder i hvert enkelte tilfælde.

Enhver person, der mener, at vedkommendes menneskerettigheder er blevet krænket, kan klage til ombudsmanden, uanset nationalitet.

5. Er europæiske transnationale selskaber i henhold til national lovgivning forpligtet til at stille klagemekanismer eller mæglingstjenester til rådighed ved krænkelser foranlediget af deres erhvervsaktiviteter? Gælder disse forpligtelser også for krænkelser, der har fundet sted uden for EU? Hvem i dette land er ansvarlig for at føre tilsyn med disse aktiviteter? Foreligger der offentlige rapporter med oplysninger om, hvordan systemet fungerer?

Der foreligger ingen oplysninger om lovgivning, der forpligter europæiske transnationale selskaber til at stille klagemekanismer eller mæglingstjenester til rådighed ved krænkelser foranlediget af deres erhvervsaktiviteter.

6. Har jeg særlige rettigheder, hvis jeg som offer i en udsat situation søger erstatning som følge af en erhvervsrelateret menneskerettighedskrænkelse? Har jeg adgang til retshjælp og på hvilke betingelser? Hvilke omkostninger dækkes af retshjælpen? Har jeg adgang til retshjælp på samme betingelser, hvis jeg ikke er EU-borger eller ikke bor i EU?

Retten til statsfinansieret retshjælp afhænger af sagskategorien og personens status. Retshjælp omfatter juridisk rådgivning, udarbejdelse af procesdokumenter til retten og ydelse af juridisk bistand under retsmødet. I civile retlige sager er en person, der har fået bevilget retshjælp, fritaget for at betale sagsomkostninger til statsbudgettet, og domstolen skal sørge for statsfinansieret tolkebistand, hvis personen ikke taler processproget.

I **civilretlige sager** (med undtagelser, der er fastsat ved lov) og forvaltningsretlige sager, hvor en afgørelse fra familieretten med hensyn til beskyttelsen af et barns rettigheder og retlige interesser anfægtes, har en person, der har lovligt ophold i Letland, ret til at modtage retshjælp, hvis vedkommende har status som en person med lav indkomst eller en person, der har brug for sociale tjenesteydelser fra de lokale myndigheder, eller befinder sig i en særlig situation, dvs. personen uventet og som følge af omstændigheder, som vedkommende ikke selv har indflydelse på, befinder sig i sådanne omstændigheder og i en sådan økonomisk situation, som forhindrer den pågældende i at sikre beskyttelsen af sine rettigheder, eller personen er fuldt ud afhængig af staten eller de lokale myndigheder.

En person, der er bosiddende i en EU-medlemsstat, har ret til retshjælp i grænseoverskridende tvister i civile retlige spørgsmål, hvis personens særlige situation og indkomstniveau forhindrer den pågældende i at beskytte sine rettigheder.

Andre personer (herunder personer, som er bosiddende uden for EU) er berettiget til retshjælp i overensstemmelse med Letlands internationale forpligtelser, og hvis deres særlige forhold og deres indkomstniveau forhindrer dem i at beskytte deres rettigheder.

I civile retlige sager, som personer selv eller med bistand fra en advokat har anlagt (dvs. civile retlige sager, der henhører under den økonomiske domstols kompetence i henhold til obligationsretten, hvis kravets størrelse overstiger 150 000 EUR, og sager vedrørende beskyttelse af en forretningshemmelighed mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse), er retshjælp berettiget, hvis personens indkomst ikke overstiger den månedlige mindsteløn i Letland, personens økonomiske situation gør vedkommende egnet til retshjælp, og retshjælpsgebyret er betalt.

I **forvaltningsretlige sager** gives retshjælpen af domstolen (dommeren) efter personens anmodning under hensyntagen til sagens kompleksitet og vedkommendes økonomiske situation.

I **straffesager** gives retshjælpen af den part, som forfølger sagen (efterforskeren, anklageren eller dommeren). Retshjælp gives efter anmodning til personer, som har ret til et forsvar og til ofre i sager, hvor loven fastsætter dette.

Der kan findes yderligere oplysninger på retshjælpsforvaltningens websted:

[Infografik – Retshjælp ydet af staten i forskellige sagskategorier](#) (LV)

[Information – State ensured legal aid](#) (EN)

[Overview – Legal aid provided by the State](#) (EN)

[Legal aid in cross-border disputes](#) (EN)

Sidste opdatering: 26/04/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.